

Załącznik do Uchwały Nr XLIX/255/22
Rady Gminy Czarnożyły z dnia 23.06.2022 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE CZARNOŻYŁY
NA LATA 2022-2024**

Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 ze zm),

Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020 r. poz. 1329),

Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 r. poz. 1744),
Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15.06.2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu "Dobry start" (Dz.U 2021r. poz.1092)

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018-2028

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026

3. Zakres Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Czarnożyły na lata 2022-2024

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Czarnożyły na lata 2022-2024 jest skierowany do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Czarnożyły. Celem Programu jest stworzenie podstaw do działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin potrzebujących pomocy, szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym ma dać poczucie bezpieczeństwa oraz gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący członek takiej rodziny powinien mieć zapewnione wsparcie i mieć oparcie, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Program ten kładzie nacisk na potrzebę wspierania rodzin, które m.in. przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz pomocy w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych, jak również ubóstwa bądź zagrożenia umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz rodzin, którym zostały odebrane albo ograniczone prawa rodzicielskie.

Diagnoza środowiska lokalnego.

4.1. Demografia.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku liczba mieszkańców Gminy Czarnożyły wynosiła 4454 osób. Z tego:

1. Podział wiekowy kobiet:

0 - 18 lat – **406**

19 - 60 lat – **1 211**

powyżej 60 lat – **619**

2. Podział wiekowy mężczyzn:

0 - 18 lat - **459**

19 - 65 lat – **1 473**

powyżej 65 lat - **286**

Zgony - **61**

Urodzenia - **43**

Małżeństwa zarejestrowane w USC - **20**

Rozwody zarejestrowane w USC – **3**

Struktura wieku ludności Gminy Czarnożyły na dzień 31.12.2021 przedstawia się następująco:

liczba osób w wieku przedprodukcyjnym **727** osób

liczba osób w wieku produkcyjnym **2 822** osób

liczba osób w wieku poprodukcyjnym **905** osób

4.2. Bezrobocie.

Stan ludności oraz wszelkie zmiany demograficzne w znacznym stopniu determinują sytuację panującą na rynku pracy. Poniższe tabele, oparte na materiale Powiatowego Urzędu Pracy w Wieluniu, przedstawiają dane dotyczące stanu ludności oraz dynamikę zmian w tym zakresie w Gminie Czarnożyły w latach 2019 – 2021 w podziale na ekonomiczne grupy wieku oraz aktualny stan bezrobocia.

Zmiany w liczbie ludności z uwzględnieniem ekonomicznych grup wieku w latach 2019-2021

Ogółem 2019-2021					
Ludność ogółem	tys.		wzrost / spadek %, 2021		
Powiat	2019	2021			
	76 256	76 699			+0,57

Źródło: dane Starostwo Powiatowe w Wieluniu

	Marzec 2021	Czerwiec 2021	Wrzesień 2021	Grudzień 2021
bezrobotni zarejestrowani - ogółem w Gminie Czarnożyły	101	85	73	89
bezrobotni zarejestrowani - kobiety	63	56	52	55
bezrobotni zarejestrowani - mężczyźni	38	29	21	34

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Wieluniu

Według stanu na dzień 31.12.2021 roku stopa bezrobocia dla powiatu Wieluńskiego wynosiła **5,2%**, a dla województwa Łódzkiego wyniosła **5,6%**. Liczba osób bezrobotnych w Gminie Czarnożyły, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wieluniu wynosiła **89** osób, w tym **61,8 %** stanowiły kobiety, a **38,2%** mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł **1,15 %**.

Stopa bezrobocia – stan na 31 grudzień 2021 r. (w %)

Powiat Wieluński	5,2
Województwo Łódzkie	5,6
Polska	5,4

Źródło: dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Wieluniu

4.3. Pomoc społeczna – w systemie wspierania Rodziny w gminie Czarnożyły

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Istotnym elementem wspierania rodziny jest udzielanie oraz zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno – bytowej.

Gmina Czarnożyły realizuje zadania o charakterze obligatoryjnym lub fakultatywnym. Na ich realizację środki pochodzą z budżetu państwa i przekazywane są w formie dotacji lub pochodzą z budżetu Gminy Czarnożyły.

W 2019 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnożyłach objął pomocą ogółem 129 rodzin, w 2020 roku 111 rodzin, a w 2021 roku 164 rodzin. Analiza danych w okresie 2019 - 2021 wskazuje że pomocy w formie: pracy socjalnej udzielono: w 2019 roku – 56 rodzinom, 146 osobom, w 2020 roku – 54 rodzinom 151 osobom, w 2021 roku – 73 rodzinom, 164 osobom.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” pomocą objęto: w 2019 roku –9 rodzin, w 2020 roku 10 rodzin, a w 2021 roku – 8 rodzin.

Wśród ogólnej liczby rodzin objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnożyłach istotny odsetek stanowią rodziny borykające się z niepełnosprawnością. W 2019 roku było to 57,5% wszystkich rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, a w 2021 roku istotny odsetek stanowiły rodziny borykające się z problemem bezrobocia stanowiły one – 52,5%.

Głównymi przesłankami do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w analizowanym okresie były:

w 2019 roku: niepełnosprawność 23 rodziny, bezrobocie 22 rodziny, długotrwała i ciężka choroba 17 rodzin.

w 2020 roku: niepełnosprawność 22 rodziny, bezrobocie 21 rodzin, długotrwała i ciężka choroba 12 rodzin,

w 2021 roku: bezrobocie:21 rodzin, niepełnosprawność: 19 rodzin, długotrwała

choroba: 10 rodzin.

Inne przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, m.in. potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, sieroctwo, ubóstwo były równie istotne, lecz występowały w mniejszym natężeniu.

Zapewniając pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnożyłach przyznawał świadczenia pieniężne, m.in. w postaci zasiłków stałych, okresowych i celowych, jak również w postaci niepieniężnej, np. w postaci pracy socjalnej, posiłku w szkole

	2019	2020	2021
Zasiłek stały	105	94	85
Zasiłek okresowy	17	9	22
Zasiłek celowy	110	51	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnożyłach

4.4. Asystent rodziny jako główne narzędzie wsparcia Rodzin

W gminie Czarnożyły w latach 2019-2021 zatrudniony był 1 asystent rodziny. Asystent rodziny, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej to specjalista, który przydzielany jest rodzinie, gdy ta napotyka trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Do jej zadań należy:

Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;

Opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;

Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;

Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;

Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;

Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;

Wspieranie aktywności społecznej rodzin;

Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;

Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;

Motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;

Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;

Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;

Prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;

Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;

Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;

Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;

Sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;

Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;

Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Współpraca z asystentem odbywa się za zgodą rodziny i przy aktywnym jej udziale lub zgodnie z postanowieniem sądu. Pierwszy kontakt asystenta z rodziną następuje w obecności pracownika socjalnego. Podczas spotkania asystent próbuje dowiedzieć się jak najwięcej o rodzinie, dzieciach, o występujących w rodzinie problemach oraz ich oczekiwaniach. Asystent rodziny wspólnie z rodziną określa sposób wyjścia z trudnej sytuacji życiowej. Ustala mocne strony rodziny oraz rodzaj i kolejność podejmowanych działań. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

Głównym celem asystentury rodzinnej jest podniesienie poziomu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, która pozwoli im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci. Efekt ten jest możliwy do osiągnięcia, przy współudziale rodziny na każdym etapie metodycznego działania: od oceny wstępnej, przez układanie planu pracy i jego realizację po ocenę końcową, dostosowanie pracy do możliwości i kontekstu życia rodziny oraz poprzez małe kroki. Asystent pracując z rodzinami podejmuje wiele różnorodnych działań. Wśród nich można wyróżnić: pomoc w dotarciu do świadczących pomoc specjalistyczną w formie konsultacji, poradnictwa, mediacji lub terapii, utrzymywanie stałego kontaktu z klientem, towarzyszenie mu w codziennym funkcjonowaniu. Ponadto, udzielanie wsparcia w sytuacjach tego wymagających oraz interweniowania, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie konkretnej osoby lub jej rodziny.

Równocześnie asystent rodziny powinien współpracować z wieloma instytucjami zaangażowanymi w sprawy rodzin, w tym z pracownikami socjalnymi, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wieluniu, placówkami oświatowymi czy sądami - poprzez kuratorów zawodowych i społecznych. Zatem aktywność asystenta rodziny można podzielić na dwa obszary zadaniowe. Pierwszym jest bezpośredni kontakt z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w innym miejscu wskazanym przez rodzinę (jej członków). Drugim natomiast jest szeroko zakrojona współpraca asystenta z osobami i instytucjami zaangażowanymi w sprawy rodziny.

Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminie Czarnożyły w latach 2019 – 2021.

Rok	2019	2020	2021
Liczba osób objętych wsparciem	23	25	27
Liczba osób w rodzinach	24	27	30
Liczba dzieci w rodzinach	14	15	16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnożyłach

Z roku na rok obserwujemy tendencje wzrostowe. Wsparcie asystenta rodziny w gminnym

programie zajmuje szczególne miejsce.

4.5. Piecza zastępcza

W przypadkach, gdy rodzina nie radzi sobie ze sprawowaniem funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci - co może oceniać tylko sąd opiekuńczy - zostają one umieszczone w pieczy zastępczej. Rodzice zostają np. trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub prawa te zostają im ograniczone. Celem pieczy zastępczej jest zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych, zapewnienie dziecku przygotowania do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami. Piecza zastępcza ma przede wszystkim zapewnić pracę z rodziną, mającą na celu umożliwienie powrotu dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej oraz w formie instytucjonalnej.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej - rodzina zastępcza (spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna) oraz rodzinny dom dziecka. Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej – placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Podstawą umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest prawomocne orzeczenie sądu. W przypadku konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

O zawartej umowie starosta zawiadamia niezwłocznie sąd. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzicom dziecka, chyba, że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu niezwłocznie pieczy zastępczej. Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej.

Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. Osoba, która ją osiągnęła w okresie pieczy zastępczej, może przebywać w dotychczasowej rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo placówce opiekuńczo-wychowawczej za zgodą, odpowiednio, rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka albo dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli się uczy.

Gmina Czarnożyły, zgodnie z art. 176 ust. 5 oraz art. 191 ust. 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązana jest do ponoszenia częściowych wydatków z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej w wysokości:

10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,

50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Poniższa tabela wskazuje: Liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2019-2021 w gminie Czarnożyły wraz z odpłatnością za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2019 – 2021 w gminie Czarnożyły wraz z odpłatnością za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Rok	2019	2020	2021
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	0	3	3
Liczba dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0	0
Łączna odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	0	3	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnożyłach

4.6. Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Działania wspierające wobec rodzin przeżywających trudności – rodzin dotkniętych przemocą bądź zagrożonym wystąpieniem przemocy podejmuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Czarnożyły oraz powoływane przez niego grupy robocze, bezpośrednio pracujące z rodzinami.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Czarnożyły funkcjonuje w oparciu o przepisy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Został on powołany Uchwałą Nr VI/22/2011 Rady Gminy Czarnożyły z dnia 3 marca 2011r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Czarnożyły oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania, którego członków powołano Zarządzeniem nr 4/2020 Wójta Gminy Czarnożyły z dnia 23 stycznia 2020 roku.

Zespół Interdyscyplinarny tworzą przedstawiciele różnych jednostek, którzy współpracują ze sobą w sposób skoordynowany, w celu skutecznego reagowania na informacje o przemoc w rodzinie. Są to przedstawiciele m.in. Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zakładu Placówek Oświatowych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Służby Zdrowia, Sądu Rejonowego oraz organizacji pozarządowych.

Realizowane działania określone zostały w Gminnym Programie Przeciwdziałania

Przemocy w Rodzinie na lata 2021 -2026 w Gminie Czarnożyły. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy integrowanie i koordynowanie działań różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zwłaszcza poprzez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Jednocześnie grupy robocze opracowują i realizują plany pomocy przygotowywane indywidualnie zarówno z osobami dotkniętymi przemocą, jak również osobami podejrzewanymi o stosowanie przemocy, monitorują sytuację rodzin, w których dochodzi do przemocy i rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy oraz prowadzą poradnictwo i interwencje w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Procedurę "Niebieskie Karty" wszczyna się w każdym przypadku, w którym zaistnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Prowadzenie danego postępowania nie ma jednak określonych ram czasowych. Czas pracy z rodziną wynika z jej indywidualnych

potrzeb - uzależniony jest od sytuacji całej rodziny i osoby doznającej przemocy, ustalonego indywidualnego planu pomocy oraz zapewnienia zaspokojenia niezbędnych potrzeb – przede wszystkim potrzeby bezpieczeństwa. Wobec powyższego w danym roku kalendarzowym liczba prowadzonych spraw jest różna i zależy od ilości wszczętych i przekazanych spraw do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. W ramach procedury „Niebieskie Karty” wsparciem objęte są nie tylko rodziny posiadające w swej strukturze wyłącznie osoby dorosłe, ale również rodziny z małoletnimi dziećmi. Analiza danych gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dotyczących prowadzonych postępowań w ramach procedury "Niebieskie Karty" pozwala na sformułowanie założenia, że czynnikiem mającym zasadniczy wpływ na występowanie przemocy w rodzinie, różnych zachowań agresywnych, aktów znęcania się nad członkami rodziny ma przeważnie problem alkoholowy. Członkowie grupy roboczej, podejmując współpracę z osobami doświadczającymi przemocy, próbują te osoby zmotywować, aby podjęły konkretne działania, by zaczęły żyć swoim życiem, a nie życiem osoby uzależnionej, często bowiem osobom tym towarzyszy bezradność wobec problemu alkoholowego bliskiej im osoby. Opierając się na analizie danych statystycznych stwierdza się również jednoznacznie, że przemoc może dotyczyć wszystkich niezależnie od pozycji na rynku pracy, sytuacji finansowej rodziny, wykształcenia czy miejsca zamieszkania.

4.7. Karta Dużej Rodziny – narzędzie wsparcia dla rodzin

Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny określa zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej pomocy w formie Karty Dużej Rodziny. Prawo do posiadania Karty przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, przez którą rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci, bez względu na ich wiek. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest każdemu członkowi rodziny, także rodzinom zastępczym i rodzinnym domom dziecka, którzy spełniają warunki określone w/w ustawie.

Za członków rodziny wielodzietnej uznaje się rodzica (rodziców) oraz jego małżonka mających na utrzymaniu co najmniej troje dzieci w wieku do ukończenia 18 roku życia, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej do 25 roku życia. Natomiast bez ograniczeń wiekowych wydaje się Karty dzieciom legitymującym się umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności. Osobom niepełnosprawnym Karta wydawana jest na czas obowiązywania orzeczenia o niepełnosprawności. Rodzicom oraz małżonkowi rodzica Karta wydawana jest na czas nieokreślony. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest na wniosek rodziny wielodzietnej. Wniosek o wydanie Karty może złożyć każdy pełnoletni jej członek. Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie.

Na podstawie Karty członkowie rodzin wielodzietnych mogą skorzystać z wprowadzonych uprawnień (zniżek na przejazdy kolejowe, niższe opłaty paszportowe, możliwość tańszego korzystania z oferty instytucji kultury, ośrodków rekreacyjnych, zniżki na zakup ubrań, obuwia, kosmetyków, książek czy paliwa oraz innych dóbr i usług) na poziomie ogólnokrajowym oferowanych przez instytucje i podmioty gospodarcze. Członek rodziny wielodzietnej we wniosku o przyznanie Karty wskazuje, że wniosek dotyczy karty tradycyjnej lub karty elektronicznej. Możliwość wnioskowania o Kartę Dużej Rodziny w formie elektronicznej, wyświetlanej przy pomocy dedykowanej aplikacji na urządzenia mobilne (smartfony, tablety) weszła w życie od 1 stycznia 2018r.

Od 1 stycznia 2019 r. weszły inne zmiany dotyczące Karty Dużej Rodziny. W związku z nowelizacją powołanej ustawy, od 2019 roku Karta Dużej Rodziny przysługuje również rodzicom, którzy mają lub w przeszłości mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci – bez względu na ich wiek w chwili składania wniosku. W związku z powyższym znacząco wzrosła liczba osób składających wnioski o przyznanie Karty Dużej Rodziny.

W okresie od stycznia 2019 do grudnia 2021 złożono w gminie Czarnożyły 94 wnioski o wydanie Karty Dużej Rodziny.

Liczba wniosków typu zgłoszenie nowej rodziny: 24

Liczba wniosków typu zgłoszenie nowej rodziny dla rodzin składających się wyłącznie z rodziców: 70

Liczba przyznanych Kart dla nowego członka rodziny: 3

Liczba przyznanych nowych Kart dla osób, które już były posiadaczami: 8

Liczba przyznanych duplikatów Kart: 0

Liczba przyznanych Kart w formie tradycyjnej: 248

Liczba przyznanych Kart w formie elektronicznej: 248

4.8. Inne formy wspierania rodziny w latach 2019-2021

Uzupełnieniem polityki socjalnej Gminy Czarnożyły są świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze, fundusz alimentacyjny, Dobry start, w gminie Czarnożyły które finansowane są w całości z dotacji budżetu państwa.

Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny oraz świadczenia wychowawcze są udzielane na okresy zasiłkowe (świadczeniowe). Przy świadczeniach uzależnionych od kryterium dochodowego, brane pod uwagę są dochody osiągnięte w roku poprzedzającym okres zasiłkowy (świadczeniowy), jednak z uwzględnieniem dochodu uzyskanego lub utraconego po roku bazowym.

Świadczenia rodzinne - przyznawane są na wniosek uprawnionych osób. Wnioski składa się w urzędzie gminy lub miasta ze względu na miejsce zamieszkania osób uprawnionych.

Świadczeniami rodzinnymi są:

zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego - celem tego zasiłku jest częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka,

jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka - celem tzw. „becikowego” jest udzielanie wsparcia rodzinom, które zdecydowały się na posiadanie potomstwa,

zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a ustawy, który stanowi, że rada gminy może w drodze uchwały przyznać dodatkowe świadczenie,

świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne - wiążą się one z zwiększonymi wydatkami, które powstały w związku z niepełnosprawnością osoby w rodzinie bądź ze względu na podeszły wiek,

świadczenia rodzicielskie - celem tego świadczenia jest zwiększenie pomocy finansowej w związku z urodzeniem dziecka, przyjęciem go na wychowanie bądź objęciem go pieczęcią zastępczą dla tych rodziców, którzy nie mają prawa do zasiłku macierzyńskiego tj. osobom zatrudnionym na podstawie umów cywilnoprawnych, studentom oraz osobom bezrobotnym.

Poniższa tabela wskazuje dane ilościowe dla gminy Czarnożyły w okresie 2019-2021.

	2019	2020	2021
Ilość wypłaconych świadczeń zasiłku rodzinnego z dodatkami	4716	4347	3629
Ilość wypłaconych świadczeń opiekuńczych	1015	1024	966
Ilość wypłaconych świadczeń jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka w latach	42	39	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnożyłach

Fundusz alimentacyjny – przyznawany jest na wniosek osób uprawnionych na podstawie obowiązującej od 7 września 2007 roku ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Wnioski składa się w urzędzie gminy lub miasta ze względu na miejsce zamieszkania osób uprawnionych.

Poniższa tabela obrazuje ilość wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2019-2021 w gminie Czarnożyły

Ilość wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2019-2021	
2019	197
2020	213
2021	228

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnożyłach

Świadczenia wychowawcze - przyznawane na wniosek osób uprawnionych na podstawie obowiązującej ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Wnioski składa się w urzędzie gminy lub miasta ze względu na miejsce zamieszkania osób uprawnionych.

Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojenie jego potrzeb życiowych.

Poniższa tabela obrazuje ilość wypłaconych świadczeń wychowawczych w gminie Czarnożyły w latach 2019-2021

Ilość wypłaconych świadczeń wychowawczych w latach 2019-2021	
2019	6909
2020	9270
2021	9162

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnożyłach

Świadczenie Dobry Start - zostało wprowadzone Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku. Świadczenie wynosi 300 złotych jednorazowego wsparcia dla

uczniów rozpoczynających rok szkolny niezależnie od wysokości osiąganego dochodu. Od 1 lipca 2021., zgodnie z wprowadzonymi zmianami do rządowego programu "Dobry start" zmieniły się zasady naboru wniosków o przyznanie świadczenia dobry start. Począwszy od roku szkolnego 2021/2022, świadczenie dobry start przyznaje i wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych - w miejsce gminnych i powiatowych organów właściwych - zapewniając w pełni zautomatyzowany proces obsługi rządowego programu "Dobry start".

Począwszy od najbliższego roku szkolnego 2021/2022, świadczenie dobry start będzie przyznawał i wypłacał Zakład Ubezpieczeń Społecznych - w miejsce gminnych i powiatowych organów właściwych - zapewniając w pełni zautomatyzowany proces obsługi rządowego programu "Dobry start".

Za życiem - ustawa ta została wprowadzona dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Celem ustawy jest uregulowanie w sposób wsparcia dla kobiet w ciąży i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Szczegółowa analiza zadań zleconych w gminie Czarnożyły w latach 2019-2021

Lp	Rodzaj świadczenia	Liczba wypłaconych świadczeń 2019	Liczba wypłaconych świadczeń 2020	Liczba wypłaconych świadczeń 2021
1.	Zasiłek rodzinny	3232	2847	2 288
2.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka	14	17	28
3.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	107	59	93
4.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka	112	126	94
5.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	103	120	74
6.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	325	311	298
7.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	484	522	463

8.	Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	334	335	270
9.	Zasiłki pielęgnacyjne	866	859	783
10	Świadczenia pielęgnacyjne	101	118	162
11	Świadczenia rodzicielskie	48	99	93
12	Specjalny zasiłek opiekuńczy	47	42	21
13	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	42	39	30
14	Zasiłek dla opiekuna	102	84	59
15	Świadczenia wychowawcze 500 +	6 909	9270	9 162
16	Fundusz alimentacyjny	197	213	228
17	Dobry Start	575	547	0
18	Za życiem	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnożyłach

4.9. Placówki oświatowe – instytucje wspierające Rodziny z gminy Czarnożyły

Na terenie Gminy Czarnożyły funkcjonuje 6 przedszkoli publicznych, dysponujące 225 miejscami. Edukacja szkolna dzieci i młodzieży na terenie Gminy Czarnożyły odbywa się w 3 szkołach podstawowych w Czarnożyłach, Łagiewnikach i Wydrzynie do wygaśnięcia (edukacja na poziomie gimnazjalnym zakończyła się w czerwcu 2019 roku). Szkoły wyposażają swych uczniów w wiedzę nie tylko w ramach zajęć edukacyjnych, lecz również podczas zajęć organizowanych w ramach kół pozalekcyjnych, umożliwiających rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży. Szkoły zapewniają pomoc pedagogiczną i psychologiczną, organizują opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi, uczęszczającymi do szkoły, kierują do zespołów dydaktyczno wyrównawczych i na zajęcia korekcyjno - kompensacyjne. Realizują cele wychowawcze na wszystkich organizowanych przez szkoły zajęciach przez nauczycieli, wychowawców, bibliotekarzy, wychowawców świetlic czy pracowników niepedagogicznych, w ścisłej współpracy z rodzicami. Placówki oświatowe mają znaczący wpływ na działanie wspierające rodziny z terenu gminy Czarnożyły wpisujące się w Gminny Program Wspierania Rodziny.

5. Adresaci programu.

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Czarnożyły na lata 2022-2024 adresowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Czarnożyły zwłaszcza rodzin dysfunkcyjnych oraz doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych z problemem ubóstwa. Rodzin, które na skutek różnych sytuacji życiowych, znalazły się w sytuacjach wymagających udzielania pomocy przez placówki oraz instytucje, prowadzące działania na rzecz wspierania rodziny.

Program ten kierowany jest w szczególności:

dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,

dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi i chorymi przewlekle - dla rodzin wielodzietnych,
dla rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą,
dla rodzin niepełnych,
rodzin z osobami starszymi, zależnymi wymagającymi pomocy osoby drugiej.
Program przewiduje pracę z rodziną oraz wszelkiego rodzaju formy pomocy mające na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny.

6. Zasoby i partnerzy w realizacji programu.

Instytucje oraz organizacje realizujące zadania z zakresu wspierania rodziny i inne pełniące funkcje wspierające wobec rodziny:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnożyłach
Urząd Gminy w Czarnożyłach
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czarnożyłach
Zespół Interdyscyplinarny
Placówki Oświatowo – Wychowawcze z terenu gminy Czarnożyły
Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin
Organizacje pozarządowe
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieluniu
Komisariat Policji w Białej
Kuratorzy Sądowi
Sąd w Wieluniu
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Wieluniu
Ośrodek Zdrowia w Czarnożyłach

7. Cele programu, zadania, wskaźniki ich realizacji.

Cele określone w Gminnym Programie Wspierania Rodziny w gminie Czarnożyły na lata 2022 – 2024 powinny opierać się na szansach pojawiających się w otoczeniu rodziny oraz poprzez wykorzystanie poszczególnych instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny, w tym istniejących zasobów wewnętrznych miasta. Cele wpisują się w Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czarnożyły na lata 2018-2028.

Cel główny:

Celem głównym Programu jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin, sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cel szczegółowy 1

Poprawa sytuacji materialnej rodzin poprzez wsparcie rodzin w realizowaniu funkcji ekonomicznej i tworzenie warunków umożliwiających zaspokojenie podstawowych potrzeb członków rodziny.

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań
1. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej	liczba rodzin: osób i rodzin objętych pomocą oraz wysokość środków przeznaczonych na poszczególne formy pomocy: zasilek stały zasilek okresowy zasilek celowy zasiłki rodzinne z dodatkami zasiłki pielęgnacyjne świadczenia pielęgnacyjne - świadczenia rodzicielskie - specjalny zasiłek opiekuńczy jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka zasiłek dla opiekuna świadczenia wychowawcze 500+ fundusz alimentacyjny świadczenie Za życiem
2. Zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych	liczba dzieci, uczniów i młodzieży korzystających z gorących posiłków w placówkach oświatowych - liczba osób/rodzin korzystających ze świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności liczba osób starszych, chorych, niepełnosprawnych korzystających ze świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności
3. Objęcie pomocą w formie: stypendiów szkolnych i wyprawek wszystkich dzieci wymagających tej formy pomocy	- liczba przyznanych wyprawek szkolnych - liczba przyznanych stypendiów szkolnych
4. Współfinansowanie pobytu dzieci skierowanych do pieczy zastępczej	liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej - liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej wysokość środków wydatkowanych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej (rodzinnej i instytucjonalnej)
5. Zapewnienie opieki osobom starszym oraz osobom zależnym w domach	liczba osób skierowanych do domu pomocy społecznej w danym roku kalendarzowym liczba osób umieszczonych w domu pomocy społecznej w danym roku kalendarzowym

Cel szczegółowy 2

Sprawny system interwencji kryzysowej oraz zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach, w tym w rodzinach wychowujących dzieci.

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań
1. Rozwój usług asystentów rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	- liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystentów rodzin

2. Organizacja i finansowanie szkoleń dla asystentów rodzin w celu podnoszenia ich kwalifikacji i kompetencji	liczba uczestniczących asystentów, liczba kursów, szkoleń, warsztatów etc.
3. Zapewnienie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego osobom przeżywającym trudności	liczba i rodzaj miejsc poradnictwa specjalistycznego liczba osób i udzielonych porad
4. Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających i organizowanie szkoleń dla tych rodzin	liczba rodzin wspierających liczba zorganizowanych szkoleń dla rodzin wspierających
5. Działania wspierające Zespołu Interdyscyplinarnego wobec rodzin przeżywających trudności	liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty" liczba rodzin z dziećmi, objętych procedurą „Niebieskie Karty”
6. Zapewnienie osobom (matkom z dziećmi) bezpiecznego schronienia w przypadku stosowania wobec nich przemocy	- liczba osób dorosłych i dzieci korzystających ze schronienia
7. Zapewnienie schronienia osobom tego pozbawionym (osobom bezdomnym)	- liczba osób skierowanych do schroniska, noclegowni
8. Monitorowanie sytuacji rodzin w procesie wzmacniania lub odzyskiwania zdolności do pełnego funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych	liczba rodzin objętych pracą socjalną liczba wizyt monitorujących liczba zawartych kontraktów socjalnych
9. Współpraca z GKRPA w zakresie motywowania do podjęcia terapii i kierowania na leczenie uzależnień rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych kryzysem	- liczba wniosków skierowanych do GKRPA dot. rodzin zagrożonych kryzysem spowodowanym uzależnieniami

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Czarnożyły na lata 2022-2024 zakłada również realizację innych ważnych zadań, które mogą się pojawić wraz ze zmieniającą się sytuacją społeczno - gospodarczą kraju, województwa lub Gminy. Przyjmuje się możliwość modyfikacji określonych w niniejszym dokumencie celów oraz kierunków działań, wtedy, gdy pojawi się taka potrzeba.

Koordynatorem działań w ramach niniejszego programu będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnożyłach

8. Monitoring i ewaluacja programu.

Przedmiotem ewaluacji będzie ocena skuteczności podejmowanych działań oraz zainteresowania nimi odbiorców. Monitoring realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Czarnożyły na lata 2022-2024 będzie się opierał przede wszystkim na gromadzeniu oraz analizowaniu danych będących w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnożyłach. Dodatkowo pozyskiwane zostaną informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Monitoring Programu pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Realizacja programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu realizacji założonych działań.

Monitorowanie i ewaluacja Programu będą się odbywać poprzez składanie raz do roku

rocznego sprawozdania z realizacji zadań przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnożyłach, który jest wiodącym realizatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024.

9. Źródła finansowania.

Zakłada się, iż źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny w gminie Czarnożyły na lata 2022-2024 będą:

budżet Państwa,

budżet Gminy Czarnożyły,

środki z funduszy unijnych

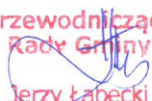
jak również środki pozyskane z innych prawem określonych źródeł

W planie finansowym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnożyłach na rok 2022 na realizację zadań wynikających z ustawy o Wspieraniu Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej uwzględniono środki finansowe w wysokości 62 656,40 zł.

10. Zakończenie.

Gminny Program Wspierania Rodziny w gminie Czarnożyły na lata 2022-2024 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, a w szczególności życia dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinom w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości do samodzielnego zmierzenia się z występującymi problemami.

Powyższe działania zwiększą szanse rodzin, aby prawidłowo funkcjonowały w środowisku oraz wykorzystały własną aktywność i wewnętrzny potencjał w celu zdobycia nowych umiejętności. Odpowiednie podejście stworzy możliwość rozwoju, zwiększy świadomość w środowisku lokalnym i tym samym podniesie jakość życia mieszkańców Gminy Czarnożyły.

Przewodniczący
Rady Gminy

Jerzy Łabęcki